

DOSSIER
DEL
TREBALL DE RECERCA
DE BATXILLERAT

Nom i cognoms: _____

La finalitat d'aquest quadern és facilitar el seguiment i l'orientació del teu treball de recerca. Conté algunes pautes que hauràs de seguir amb l'ajut del tutor/a de TR i que et poden ser útils per a la realització del treball.

A les pàgines inicials figuren els criteris d'avaluació i el calendari (convindria que en fessis una lectura de tant en tant). A les pàgines centrals hi tens les característiques del treball escrit i de l'exposició oral.

EL TREBALL DE RECERCA

1. Què és?

El *Treball de recerca* és una part important del teu currículum. Com a tal, és avaluable i suposa una part de la teva qualificació final del Batxillerat (suposa un 10% de la qualificació final de Batxillerat i s'ha de tenir aprovat per superar el Batxillerat).

Consisteix en un treball d'investigació de tipus individual sobre un tema determinat i orientat per un professor/a tutor/a; la seva elaboració s'inicia a 1r i la presentació i avaluació es fa a 2n curs.

Al final del treball de recerca, hauràs de presentar els resultats de la teva investigació per escrit (memòria escrita) i exposar-los oralment.

2. Objectius

Quines són les aportacions del TR a la teva formació?

El TR:

- a) Afavoreix la teva iniciativa personal i et dóna la possibilitat d'escollir una part del teu currículum.
- b) Et proporciona l'oportunitat de dedicar un temps addicional a un tema que has trobat particularment interessant.
- c) Et permet mostrar la teva capacitat per cercar i elaborar informació, planificar el temps i les tasques de la teva recerca, demostrar la teva capacitat observadora i el teu rigor a l'hora d'avaluar els resultats de la dita observació i treure'n conclusions.

3. Criteris d'avaluació del Treball de Recerca

L'avaluació del TR la realitza un equip avaluador format per dues persones que, en la majoria dels casos, seran dos membres del professorat de la mateixa àrea (un d'ells, el tutor/a del Treball). Per a la valoració final del TR es tindrà en compte:

1. **Nota 1** (30%): l'informe de seguiment del treball realitzat pel tutor/a del TR, que tindrà en compte
 - a) l'esforç realitzat
 - b) la regularitat en el treball (assistència a les sessions amb el tutor/a, presentació d'esquemes, guions, fulls de seguiment)
 - c) la capacitat d'organització i d'iniciativa en la recerca d'informació i obtenció de conclusions.

2. **Nota 2** (50%): el treball escrit i altres materials aportats. Es valoraran:
 - a) la presentació formal.
 - b) correcció en l'expressió escrita.
 - c) organització general del treball escrit: estructura equilibrada i claredat expositiva.
 - d) lògica del discurs: coherència, rigor i capacitat de síntesi-conclusió.

3. **Nota 3** (20%): l'exposició oral del treball.

QUALIFICACIÓ FINAL = (Nota 1 x 0,3 + Nota 2 x 0,5 + Nota 3 x 0,2 - P)
P = Penalització per endarreriment la data de lliurament del TR (0,5 punts per dia de retard).

Per poder fer la mitjana dels 3 apartats avaluables (A. Seguiment del tutor/a; B. Memòria escrita; C. Exposició oral) és condició indispensable que l'alumna/e aconseguixi un mínim de 3 sobre 10 en cada un dels apartats.

Tots els TR en què la recerca individual sigui mínima o es provi que han estat copiats de qualsevol suport literari, informàtic o d'altra mena, no es qualificaran parcialment, i la nota final serà 1.

RECUPERACIÓ: En cas que algun TR no aconseguixi l'aprovat, s'estableix un termini de recuperació, durant el qual l'alumna/e haurà d'esmenar a la memòria escrita aquells aspectes deficients que li indiqui el professorat tutor de TR i haurà de presentar novament la memòria escrita abans de l'avaluació de matèries pendents de 1r (a principis d'abril). La qualificació màxima en aquest cas serà un 5.

4. Calendari i organització general.

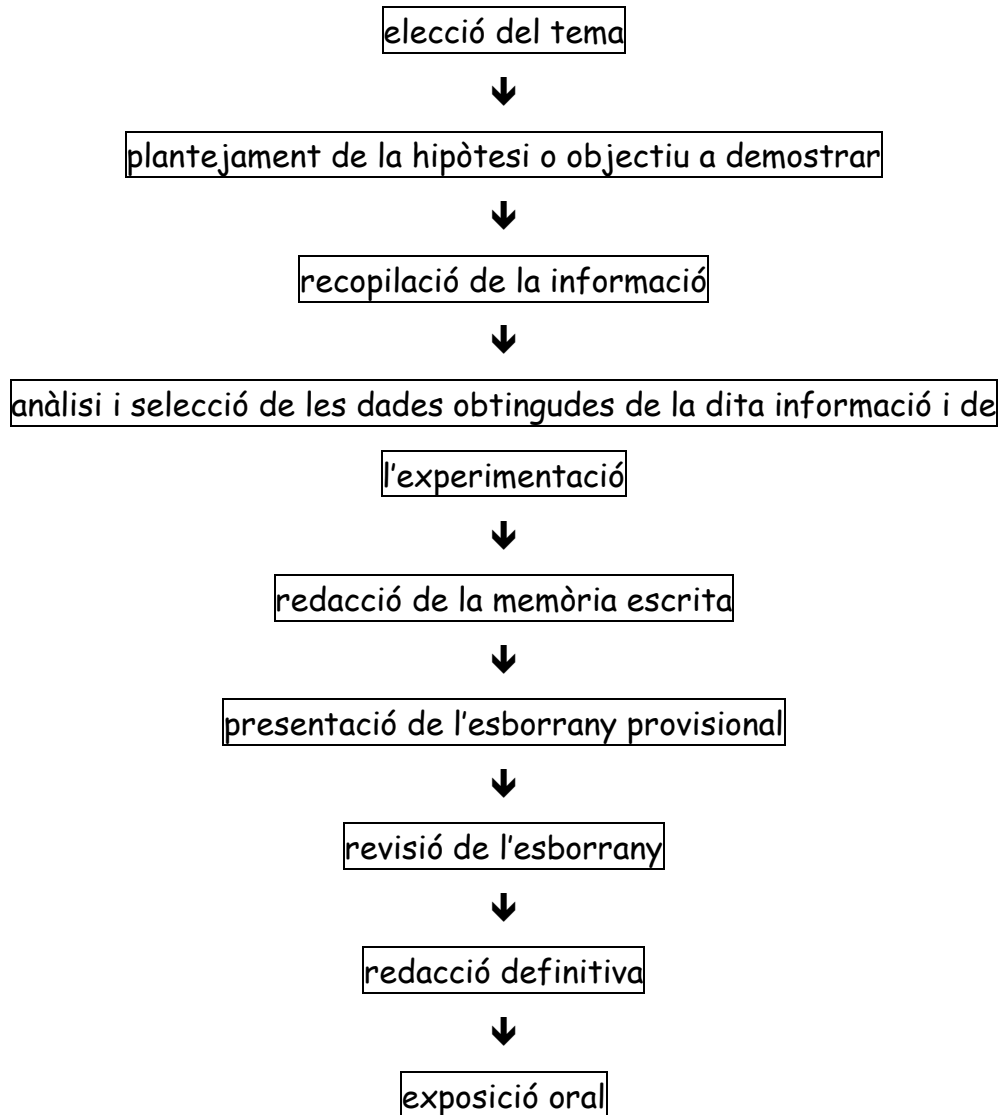
Per tal que puguis organitzar-te el temps i la feina cal que segueixis el calendari proposat a continuació, tot respectant els terminis fixats:

Quan?	Què has de fer?
Gener-Març	<ul style="list-style-type: none">◆ Decideix el tema de la recerca.◆ Posat en contacte amb el tutor/a de TR i comença a buscar la bibliografia necessària segons les seves indicacions.
Març-Juny	<ul style="list-style-type: none">◆ A l'hora de tutoria, faràs la introducció general al TR (objectius, metodologies, etc.) i iniciaràs el pla de treball individual i les feines diverses encomanades pel tutor/-a de TR.◆ Decideix quins mètodes i tècniques faràs servir, informant-te de les possibilitats de l'institut.◆ Amb la informació de què disposes elabora el formulari de planificació per lliurar-lo al tutor/ al més aviat possible.
Vacances d'estiu	<ul style="list-style-type: none">◆ Treballa individualment en la teva investigació, especialment pel que fa a la part experimental de la recerca.
Setembre	<ul style="list-style-type: none">◆ Presenta un esborrany del treball al tutor/a per fer les correccions necessàries.
Setembre-Desembre	<ul style="list-style-type: none">◆ T'has de reunir amb el teu professor/a-tutor/a regularment per tal de fer i orientar el treball.◆ Al llarg del procés has de tenir un mínim de 5 trobades amb el teu tutor/a de TR.◆ Abans de finalitzar el mes de novembre, ja has de tenir enllestit, si més no, l'esborrany del que serà el teu treball que presentaràs al teu tutor/a, qui te'l retornarà corregit abans de les vacances de Nadal.
Gener	<ul style="list-style-type: none">◆ Primer divendres després de les vacances de Nadal: lliurament definitiu del TR.◆ Exposició oral i avaluació del TR.◆ Notificació de les qualificacions.

PROCÉS D'ELABORACIÓ D'UNA RECERCA

Quins són els passos a seguir?

Aquest ordre no sempre es pot seguir per factors diversos. El que sí és molt convenient és que totes les fases de la investigació siguin anotades en un quadern o diari de recerca.

1. METODOLOGIA DEL TREBALL CIENTÍFIC

Seqüència lògica de la investigació científica:

- es planteja una hipòtesi (resposta possible a un problema/tema donat).
- es planifiquen els experiments adients per demostrar si la hipòtesi és correcta o falsa.
- s'analitzen les dades obtingudes experimentalment.
- s'obtenen uns resultats i se n'extreuen unes conclusions.

Prèviament s'ha de fer una aproximació teòrica a l'objecte d'estudi, a l'estat de la qüestió i a la descripció del problema.

Per ajudar-te a centrar el tema de la recerca és convenient que tinguis presents els aspectes següents:

- Planteja la teva recerca com una qüestió a investigar. Per exemple: "Quin és el millor antiàcid?"
- Intenta formular una hipòtesi. La informació que tens sobre el tema de la recerca sovint et permetrà avançar una possible resposta, que hauràs de comprovar experimentalment per ratificar-la o refutar-la.
- Relaciona la hipòtesi plantejada amb el disseny de la metodologia de la recerca.
- Determina quines seran les condicions o factors que estudiaràs.
- Assegura't que la recerca es pugui fer amb els mitjans dels quals disposes.
- Explica el fonament de tot allò que hagi decidit fer i raona la teva elecció.

Recorda!

No et desanimis si les experiències sembla que no van bé o si els teus resultats no permeten treure'n conclusions.

Molt sovint, resultats inesperats són més interessants que aquells que s'esperen. La història de la ciència està plena de descobriments que s'han obtingut de resultats inesperats. En qualsevol cas, no tan sols seràs qualificat/da pel nombre de respostes "correctes", sinó també per la forma que hagi planificat, investigat, realitzat i exposat els teus experiments. Per això és molt important que anotis tots els resultats, inclosos aquells que et semblin "incorrectes".

A mida que avancis en el treball pràctic, necessitaràs fer una revisió sobre el seguiment de la planificació inicialment establerta. Podràs adonar-te que alguns aspectes o processos que has realitzat i que estaven previstos a la planificació general són improductius i únicament consumeixen temps. Llavors cal que modifiquis la teva planificació inicial, encara que sigui parcialment.

Però de tota manera, abans de fer aquestes modificacions caldrà que discuteixis amb el tu tutor/a de TR el teu progrés, com a mínim una vegada per setmana. Aquesta discussió serà sempre molt més productiva si prèviament has lliurat una còpia dels passos realitzats. Mai no tinguis por de demanar ajut. El tutor/a de TR et pot respondre amb una pregunta; si ho fa, és per saber què en penses.

2. LES FONTS D'INFORMACIÓ

2.1- On està la informació i com localitzar-la?

Un cop formulada una primera hipòtesi i fet un primer guió i introducció, cal que facis un buidat bibliogràfic/webgràfic i una localització de les fonts d'informació. Les fonts d'informació poden ser de dos tipus: primàries i secundàries.

Quines són les fonts d'informació?	On localitzar-les?
1. Informació bibliogràfica-webgràfica Interessa per tal de conèixer l'amplitud, extensió i profunditat amb què ha estat tractat un determinat tema.	Les biblioteques: locals públics o privats on es conserven llibres ordenats segons un sistema científic de classificació (CDU). La xarxa.
2. Informació oral. És relativament fiable quan serveix per descriure situacions o fets actuals. Interessa contrastar-la amb una altra d'escripta, o d'altra procedència encara que també sigui oral	El qüestionari, l'entrevista.
3. Informació documental. És molt diversa (cens de població, documents de compra-venda, llibres de comptabilitat, registres parroquials, documents audiovisuals: arquitectura, iconografia, etc.).	Els arxius: són llocs on es conserven documents originals, públics o privats, per llur consulta o estudi. Poden ser estatals, municipals, diocesans, parroquials, particulars, etc. Observació directa de monuments i museus.
4. Informació periodística. Comprèn els diaris i revistes i altres publicacions periòdiques de diferent signe que permeten contrastar diverses opinions i punts de vista sobre un mateix fet.	Les hemeroteques: Són biblioteques on es conserven per a la consulta pública diaris, revistes i publicacions periòdiques.

Com fer un buidat bibliogràfic-webgràfic inicial

Cal recórrer biblioteques i o consultar la xarxa i mirar:

- obres de consulta (enciclopèdies), per a una primera aproximació
- catàleg d'autors/-es citats a les obres de consulta
- catàleg de matèries de la biblioteca: què hi ha sobre el tema

Com localitzar les fonts documentals

- ja les coneixes
- estan citades a la bibliografia que has consultat
- t'has de posar en contacte amb persones i entitats especialistes en el tema
- pots consultar a internet

2.2- Com elaborar la informació obtinguda:

a) Les fitxes

Utilitat del treball en fitxes:

- ◆ permeten classificar ràpidament la informació.
- ◆ es pot intercalar informació obtinguda posteriorment.
- ◆ permeten localitzar ràpidament dades concretes.

Les fitxes es poden fer a mà o amb un programa de base de dades (ACCESS).

Les fitxes poden ser de dos tipus: bibliogràfiques i de contingut.

La fitxa bibliogràfica:

Serveix per prendre nota de la bibliografia consultada, amb alguna anotació de valoració crítica que pugui resultar interessant de recordar.

AUTOR/A: COGNOM (S), NOM (S) (majúscules)

Títol i subtítol. Traducció o títol original (subratllat)

traductor

il·lustrador

editorial

col·lecció, revista

Lloc i any de publicació, nombre de pàgines

resum de l'argument/contingut (màxim 5 línies)

Classificació de les fitxes bibliogràfiques (segons la CDU), consistent en l'assignació d'una xifra a les diferents àrees de coneixement:

0. Obres generals i bibliografia
1. Filosofia
2. Religió
3. Dret, economia i ciències socials
4. Filologia i lingüística
5. Ciències pures
6. Ciències aplicades
7. Art, jocs i esports
8. Literatura
9. Geografia i Història

Cadascun d'aquests grups es divideix en uns altres 10, caracteritzats per 2 xifres.

La fitxa de contingut o de lectura

Serveix de complement de la fitxa bibliogràfica. El contingut pot ésser una còpia literal de passatges, escrits entre cometes i assenyalant l'omissió de frases o paraules amb punts suspensius entre parèntesis quadrats o claudàtors, o bé amb extractes o resums d'un text efectuats amb paraules pròpies.

Cal indicar sempre la pàgina o pàgines, així com les dades del llibre o publicació d'on s'extreu la informació.

TEMA (subtema)	AUTOR/A: COGNOM (S), NOM (S) <u>Títol</u> (subratllat)
----------------	---

pàg. 10: "Text copiat literalment...", pàg.

pàgs. 25-30: Resum efectuat amb paraules pròpies

b) Altres tècniques d'obtenció i elaboració d'informació

- ◆ La recensió.
- ◆ Conferències.
- ◆ Audicions i visionats.
- ◆ Elaboració de gràfics i mapes.
- ◆ Recollida de dades mitjançant enregistrament.

c) El qüestionari/enquesta

El treball amb enquestes és molt útil, però s'ha de fer de manera molt acurada si es vol ser realment seriós i treure conclusions que es puguin extrapolar.

- ◆ Objectius possibles.
- ◆ Passos a seguir en l'elaboració d'un qüestionari.
- ◆ Tipus de qüestionaris.

d) L'entrevista

- ◆ Tipus d'entrevistes.
- ◆ Factors a tenir en compte.
- ◆ Recomanacions per realitzar una entrevista.
- ◆ Registre de la informació.

e) L'observació

- ◆ Passos a seguir en l'observació experimental.
- ◆ El treball de camp.

f) Recollida de dades quantitatives i qualitatives (elaboració d'estadístiques)

- ◆ Matriu de dades.
- ◆ Construcció de una taula de contingències.
- ◆ Les regles de Zeisel.

g) El catàleg

- ◆ Elements indispensables en un estudi de catalogació.
- ◆ Model de fitxa de catalogació.

III. GUIA PER A LA REDACCIÓ DE LA MEMÒRIA ESCRITA

Els treballs han d'estar molt estructurats per tal que la persona que el llegeixi pugui trobar fàcilment el que necessiti. Per això, caldrà que el treball tingui una estructura general clara, per saber quines són les seves parts essencials, i una bona redacció.

Abans de la redacció s'ha de confeccionar un guió general del treball; per poder fer-ho cal:

1. repassar tots els materials per tal de fixar, de la manera més exacta possible, l'objectiu del treball,
2. establir un quadre sinòptic en el qual es defineix les parts, les seccions, els capítols, etc. en què quedarà dividit el treball. A cadascuna d'aquestes divisions, s'hi afegirà un títol i un número,
3. una vegada fixat el guió general, s'ha de fer el mateix amb cadascun dels capítols, etc.

1. Estructura

L'estructura del treball s'adaptarà a les necessitats que, de mica en mica, es dibuixaran al llarg de l'elaboració. Amb tot, hi ha una sèrie d'apartats en què es pot dividir:

a) Coberta o portada.

Ha de contenir:

- ◆ títol del treball (ha de ser breu i significatiu).
- ◆ nom i cognoms de l'autor/a.
- ◆ tutor/a que l'ha dirigit.
- ◆ curs i grup.
- ◆ nom del centre.
- ◆ població i data.

b) Nota d'agraïments (optativa).

c) Pròleg (optatiu).

Sovint el pròleg està escrit per una altra persona, que presenta o dóna suport al treball.

d) Índex.

Serveix de guia sobre els diversos capítols de què consta el treball, amb indicació de la pàgina per trobar-los.

Tipus de índex:

- ◆ índex analític o taula de matèries.

- ◆ índex alfabètic (especialment habitual en estudis de catalogació o estudis de vocabulari).

e) Introducció.

Hi ha de figurar la justificació del tema escollit, els objectius del treball, la metodologia seguida, etc. (consulta els criteris per a la confecció de la introducció).

f) Desenvolupament / cos del treball.

Es pot presentar en diferents apartats o capítols, que hauran de tenir:

- ◆ equilibri entre ells.
- ◆ numeració segons la classificació decimal (o altra) 1, 1.1., 1.1.1., etc.
- ◆ ordenació segons una lògica temàtica, indicat per un títol que sigui aclaridor.

g) Conclusions.

Ha de ser una síntesi del treball. S'hi poden exposar raonadament les principals deduccions a les que s'ha arribat (consulta els criteris per a la confecció de la conclusió).

h) Annexos (optatiu).

S'hi poden fer constar documents, gràfics, etc. que no són indispensables per a la comprensió del treball; és a dir, informacions complementàries i que són difícils d'encabir en el cos del treball pròpiament dit.

i) Bibliografia.

Els llibres i altres fonts emprats per a l'elaboració del treball s'hauran de citar en aquest apartat. Se citaran totes les fonts per ordre alfabètic, tal com s'indica en els criteris per a la confecció de la bibliografia.

Important: en fer el lliurament del treball, s'ha d'aportar l'original i una còpia, ambdós enquadrats. Un cop avaluat el treball, l'alumna/e podrà quedar-se amb un dels dos exemplars, mentre que el centre n'arxivarà l'altre.

2. Criteris per a la redacció del cos del treball.

Abans de començar la redacció, cal tenir present:

a) A qui va dirigit el treball?

En principi al tutor/a de TR i a la resta del tribunal, però s'ha de suposar que el poden llegir altres persones; cal doncs, proporcionar tota la informació necessària per a una fàcil comprensió del treball. Per tant, i com a regla general, caldrà definir tots els termes utilitzats al llarg del treball.

b) consells pràctics:

- utilitza un llenguatge senzill i sense pretensions, però sense vulgarismes,
- en una primera redacció escriu tot el que se t'acudeixi, després aniràs eliminant -amb l'ajut del tutor/a- allò que sigui superflu, inadequat o incoherent,
- és convenient no fer ús dels punts suspensius, exclamacions o ironies,
- defineix sempre un terme el primer cop que aparegui,
- indica totes les dades bibliogràfiques necessàries,
- utilitza el tutor/a com a suport: cal que pugui llegir els diferents capítols i us pugui anar redreçant.
- les afirmacions han d'estar basades en raonaments concrets, és a dir, amb fonament. No vulguis demostrar el que no coneguis o presenta seriosos dubtes.
- les referències i cites a altres autors han de ser breus i escaients.
- és recomanable -sobretot en estudis quantitius- utilitzar taules, quadres i gràfics que reflecteixin els resultats obtinguts. Ara bé, han de ser autoexplicatius, és a dir, la seva lectura s'ha de poder fer amb independència del text. L'explicació pot formar part de l'encapçalament o del peu de la figura.

3. Criteris per a la redacció de la introducció.

Recorda que la introducció ha de ser l'última part que has de redactar. Ha d'incloure els següents apartats:

- ◆ Explicar com i per quins motius vas triar el tema.
- ◆ Anunciar la qüestió o problema que et vas plantejar i la hipòtesi del treball i els objectius que vols assolir.
- ◆ Especificar els límits de l'estudi (fins on vols arribar a nivell cronològic, temàtic, geogràfic, material, etc.).
- ◆ Justificar la tria del tema (si és d'actualitat), acompanyat de l'estat de la qüestió.
- ◆ Explicar la metodologia de treball emprada.
- ◆ Explicar l'ordre dels capítols i/o apartats del treball (estructura).
- ◆ Comentar les fonts d'informació: com s'han ordenat i les dificultats trobades per localitzar-les.
- ◆ Comentar les dificultats generals que s'han trobat en l'elaboració del treball.

4. Criteris per a la redacció de les conclusions.

Aquesta part s'ha de redactar al final de tot el treball però abans de la introducció. Ha d'incloure els següents apartats:

- ◆ Presentar els resultats assolits a partir dels objectius inicials.
- ◆ Apuntar els dubtes que queden pendents.
- ◆ Proposar possibles idees de treball a partir de la teva recerca.
- ◆ Destacar algun aspecte important que s'hagi produït durant la recerca i l'elaboració del treball (dificultats, descobertes no previstes, etc.).
- ◆ Opinió personal sobre el tema (utilitat, continuïtat, etc.).

5. Normes generals de redacció de treballs.

5.1. El format.

- ◆ El treball ha d'estar escrit a ordinador, en fulls DIN-A4 i a espai 1,5 o senzill.
- ◆ Disseny de pàgina: el cos del text ha d'anar "justificat", i s'han de mantenir uns marges en blanc a cada full per al grapat i perquè el professorat pugui fer-hi anotacions quan avaluï. Aquests marges, a menys que el professorat tutor n'indiqui una altra cosa, poden ser:

MARGE	DIMENSIONS
Esquerre	3- 3,5 cm
dret	2,5-3 cm
superior	3 cm
inferior	2-3 cm

- ◆ Les citacions textuais s'han de presentar sagnades, és a dir, amb un marge esquerre més ampli que el del text principal.

Ex:

(5) Les citacions textuais s'han de presentar sagnades, és a dir, amb un marge esquerre més ampli que el del text principal.

- ◆ Cal numerar totes les pàgines, a excepció feta de la portada i l'índex.
- ◆ Pensa a fer **sempre** una còpia de seguretat.
- ◆ Els títols han de reflectir el contingut i s'escriuran en majúscules (els subtítols poden anar en minúscules). Abans i després dels títols s'ha de deixar almenys una línia en blanc.
- ◆ Les il·lustracions (mapes, taules, gràfics, esquemes, etc.) han d'anar numerades i titulades.
- ◆ S'ha d'emprar una mateixa mida de lletra (es recomana 11 o 12 punts, tot depenent del tipus de lletra). El text ha d'anar en lletra rodona i mai subratllada (si no és per alguna causa especial). Els títols i subtítols en

negreta. Els cognoms dels autors de la bibliografia i les notes a peu de pàgina en versaleta. Els títols de publicacions, de llibres, de pel·lícules, videocassetts, CD, CD-ROM, etc. en cursiva. També van en cursiva les paraules d'un altre idioma, el nom científic de les espècies vegetals o animals, les paraules d'argot, els dialectalismes, els símbols de magnituds i els termes algebraics.

- ◆ Després de cada paràgraf i abans i després de les citacions textuais, deixar una línia en blanc.
- ◆ No deixis mai una sola línia d'un paràgraf ni al final ni al començament d'una pàgina.
- ◆ Cada capítol ha de començar en una pàgina nova, sempre que això sigui escaient.

5.2. La Bibliografia.

Els llibres i altres fonts consultades hauran d'estar recollits al final del treball de recerca a l'apartat de Bibliografia. Aquest apartat figurarà a l'índex del treball en l'últim lloc.

a) Com citar llibres.

Existeixen essencialment dues maneres: la tradicional i l'americana. Totes dues són vàlides i habituals: ara bé, has de seguir sempre el mateix mètode de citació en tot el treball.

Mètode tradicional:

COGNOM (en majúscules), Nom (en minúscules): *Títol i subtítol* (en cursiva, o subratllat si no es disposa d'ordinador). Lloc d'edició (en rodona). Editorial o organisme editor (en rodona). Any de publicació (en rodona).

Exemple:

PALOMERAS, Daniel: *Diccionari mèdic essencial*. Barcelona. Edicions 62. ²1998.

Mètode americà:

COGNOM, Nom. Any de publicació (entre parèntesi o no). *Títol i subtítol*. Editorial. Lloc d'edició.

Exemple:

PALOMERAS, Daniel. ²1998. *Diccionari mèdic essencial*. Edicions 62. Barcelona.

PALOMERAS, Daniel (²1998), *Diccionari mèdic essencial*. Edicions 62. Barcelona.

PALOMERAS, Daniel (²1998): *Diccionari mèdic essencial*. Edicions 62. Barcelona.

b) Com citar publicacions periòdiques (i.e., revistes).

Mètode tradicional:

COGNOMS, Nom: "Títol article" (entre cometes), *Títol i subtítol de la publicació* (en cursiva o subratllat si no es disposa d'ordinador), número de la publicació (en rodona), data de publicació (en rodona), pàgines on s'inclou el document precedit de l'abreviatura pp. (en rodona).

Exemple:

GUIFREU, Josep: "La difusió de premsa setmanal i diària a Catalunya", *Anàlisi. Quaderns de comunicació i cultura* 1, 1980, pp. 23-61.

Mètode americà:

COGNOM, Nom. Any de publicació. "Títol article" (entre cometes), *Títol i subtítol de la publicació*, número de la publicació, pàgines on s'inclou el document precedit de l'abreviatura pp.

Exemple:

GUIFREU, Josep. 1980. "La difusió de premsa setmanal i diària a Catalunya", *Anàlisi. Quaderns de comunicació i cultura* 1, pp. 23-61.

c) Com citar produccions audiovisuals, informàtiques o bé textos electrònics.

COGNOM (en majúscules), Nom (en minúscules), o bé NOM DE LA INSTITUCIÓ o ORGANISME (en majúscules) responsable del document si hi consten. *Títol i subtítol* (en cursiva) [Tipus de suport] (entre claudàtors i en rodona). Lloc d'edició o editors (en rodona); o bé adreça (entre angles i en rodona) en els documents electrònics consultats per Internet. Durada en minuts (en rodona) dels documents sonors o audiovisuals i eventualment, indicació de documents complementària.

Exemples:

WELLES, Orson (dir.). *Citizen Kane* [videocassete VHS]. E.U.A.: Mercury R.K.O., 1941, 115 min. b/n¹.

El reciclatge del vidre [videocassete VHS]. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Centro Envase de vidrio, 1990, 18 min.

Tarraco: viatge a una ciutat romana [CD-ROM]. Barcelona: Barcelona Límit Electrolibres. Museu Arqueològic de Tarragona. ICE de la Universitat de Barcelona, 1994.

¹ b/n = "en blanc i negre"; col. = "en color"

TERMCAT. *Neoloteca* [en línia]. <http://www.termcat.es/neoloteca/index.html>
[consulta 12.1.2000]

d) Com citar quan l'autor/a és una institució.

Exemple:

UNICEF: *Manual de educación para el desarrollo*. Madrid . UNICEF España. 1981.

e) Com citar diferents autors/-es d'una mateixa obra.

Exemple:

CORNELLA, Alfons; RUCABADO, Josep: *Les autopistes de la informació. Descripció i impacte*. Barcelona. Columna. 1996.

ALSINA, Pep i altres (o *et alii*): *Història del pop-rock*. Barcelona. Graó. 1988.

f) Com citar diverses obres d'un mateix autor/a.

Quan s'han de citar diverses obres d'un mateix autor/a, el nom només s'escriu en la primera referència, en les altres el nom és substituït per un guió llarg. Les obres s'inclouen a la llista per ordre cronològic. Si d'un mateix autor/a o entitat hi ha més d'un text publicat el mateix any s'afegeix després de l'any del primer document la lletra *a*, després del segon la *b*, etc.

Exemple:

SOLE, Miquel: *Fineixi la nació amb glòria*. Barcelona. Barcanova. 1991.

___ *Quan convé seguem cadenes. I*. Barcelona. Barcanova. 1992a.

___ *Quan convé seguem cadenes. II*. Barcelona. Barcanova. 1992b.

En general ...

La llista de totes les entrades bibliogràfiques s'ordena alfabèticament pel cognom de l'autor/a o pel nom de la institució o organisme responsable i directament pel títol en aquells casos en què no figura la responsabilitat del document.

Per tal que es pugui localitzar còmodament, cada entrada es presenta en forma de paràgraf a la francesa, és a dir, la primera línia queda alineada més a l'esquerra de les següents.

5.3. Les cites i notes a peu de pàgina.

Les notes a peu de pàgina són un recurs de gran utilitat en l'elaboració d'una redacció de certa complexitat. En complementen el contingut de la redacció i

ofereixen referències sempre útils i de vegades imprescindibles. Si el cos del text està escrit en 12, és recomanable que les notes apareguin en 10. El text de la nota s'escriu amb interlineat senzill.

Cites textuais.

Per fer una cita textual, tal i com apareix en l'obra consultada, caldrà escriure-la "entre cometes" (si no es recull la frase sencera l'acabem en punts suspensius...), posar el número corresponent a la cita (1) entre parèntesi al final de la mateixa (o utilitzar l'ordre "inserir nota al peu", si s'empra l'ordinador), i deixar una línia en blanc abans i després amb el marge esquerre més ampli que el del text principal.

A peu de pàgina, i separat del text principal per un fragment de línia curt o al final del capítol s'ha de posar el mateix número i a continuació la fitxa bibliogràfica de la font incloent-hi la pàgina d'on s'extreu la cita. Això és automàtic, si es fa amb "inserir nota al peu".

Exemple:

[cos del text]

En aquest sentit, B. Malinowski afirma:

*"La palabra da poder, le permite a uno ejercer una influencia sobre un objeto o una acción. (...) Una palabra se utiliza siempre en conjunción directa con la realidad que significa."*¹

[a peu de pàgina]

(1) MALINOWSKI, Bronislaw, "El problema del significado en las lenguas primitivas", a C. K. Ogden i I. A. Richards (eds.), *El significado del significado. Una investigación acerca de la influencia del lenguaje sobre el pensamiento y de la ciencia simbólica*, Barcelona ⁸1984, p. 338.

Si el text que citem textualment presenta algun error ortogràfic, sintàctic, barbarisme, etc. caldrà introduir la partícula (*sic*) darrera l'expressió incorrecta.

Diverses cites d'un mateix autor/a (i/o obra).

Quan citem més d'una vegada la mateixa font no cal tornar a donar totes les dades. Existeixen diverses possibilitats. Totes són vàlides, però recorda: has d'emprar sempre la mateixa en tot el treball.

Exemple:

[cos del text]

J. Bastardas diu:

*"El que tractàvem és de fer veure mitjançant exemples adequats que la mateixa cosa és a analitzada (o, si es vol, descrita) d'una manera per una llengua i d'una altra manera per una altra."*¹

*"Haurien pogut transcórrer mesos i mesos abans que nosaltres dos, el meu amic i jo, no haguéssim trobat -ni tan sols cercat- el moment de tornar-nos a veure."*²

[a peu de pàgina]

- (1) BASTARDAS, Joan: *Diàlegs sobre la meravellosa història dels nostres mots*. Barcelona. Edicions 62. 1996, p. 30.
(2) BASTARDAS, Joan, *op. cit.*, p. 43. (també, *loc. cit.*)
(2) BASTARDAS, Joan, *ibid.*, p. 43.
(2) *Id.*, *ibid.*, p. 43.
(2) BASTARDAS, Joan (1996), p. 43.
(2) BASTARDAS, Joan (1996: 43).

Per tant, la lexicologia és semàntica, atès que estudia la vessant semàntica del lèxic, o sigui, els significats específicament lèxics (Coseriu, 1978: 139).

Cites no textuais.

Quan expliquem les idees d'un autor/a, el citem com autoritat de referència o fem una paràfrasi de les seves paraules, tenim novament diverses possibilitats de referenciar-ho. Exemples:

Mètode tradicional:

[cos del text]

Segons Guiraud i Baldinger⁶⁷, l'onomasiologia i la semasiologia s'ocupen ambdues de tot el lèxic d'una llengua; l'única diferència la marcaria l'enfocament que es faci del seu estudi.

[a peu de pàgina]

- (67) GUIRAUD, Pierre: *La Semántica*, Madrid 1965, p. 107; BALDINGER, Karl: "Semasiologie et Onomasiologie", *RLiR* 28, 1964, p. 250.

Mètode americà:

[cos del text]

Segons Guiraud (1965:107) i Baldinger (1964: 250), l'onomasiologia i la semasiologia s'ocupen ambdues de tot el lèxic d'una llengua; l'única diferència la marcaria l'enfocament que es faci del seu estudi.

Mètode mixt:

Consisteix en citar segons el mètode tradicional el primer cop que apareix citat l'autor/a i obra en qüestió i la resta de cops utilitzar el sistema americà.

GUIA PER A L'EXPOSICIÓ

1. PREPARACIÓ.

En primer lloc has d'elaborar un esquema que contingui els punts bàsics de l'exposició en forma de títols. Aquest esquema t'ha de servir de guia en el moment de l'exposició. Cal assajar en veu alta l'exposició, memoritzar-la i comprovar-ne la durada (mínim 15 minuts, màxim 25).

L'exposició ha de constar de tres parts:

1. **Introducció:** has d'anunciar el tema, justificar-ne l'elecció i destacar-ne l'interès, la importància o l'actualitat; has de presentar l'objectiu o hipòtesi de partida i les grans línies del pla que seguiràs en l'exposició.
2. **Desenvolupament:** has de descriure sintèticament i de manera organitzada les etapes, els punts o apartats bàsics de la tasca de recerca, sense entrar en detalls secundaris.
3. **Conclusió:** has de fer un resum dels resultats del treball, comentats i relacionats amb la hipòtesi que has plantejat en la introducció; cal esmentar les possibles insuficiències o obstacles detectats en el curs de la recerca i pots indicar nous camins d'investigació.

2. REALITZACIÓ.

1. En començar l'exposició has de saludar i presentar-te a les persones membres del tribunal.
2. Cal fer l'exposició oral sense llegir i amb l'ajut de l'esquema preparat anteriorment.
3. Has de parlar a poc a poc, amb fluïdesa i naturalitat, mantenint en tot moment contacte visual amb les persones del tribunal.
4. L'exposició ha de ser clara, interessant i sintètica.
5. En fer l'exposició, t'has de mostrar convincent (pensa que has de "vendre" el teu treball com si es tractés d'un producte comercial).
6. Cal que t'ajustis al tema tant com sigui possible sense caure en la repetició ni en divagacions.

7. Cal fer servir un vocabulari ric, adequat, correcte, evitant les paraules malsonants i vulgarismes.
8. Per agilitzar o il·lustrar la teva exposició pots fer servir material addicional: ordinador, vídeo, cassette, pissarra, diapositives, transparències, etc.
9. Si els membres del tribunal et fan preguntes, les respostes han de ser clares i precises.

3- PAUTES PELS FORMATS ELECTRÒNICS PELS TR.

Seguint les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres educatius públics d'ESO, en referència a les TIC, i en concret en els documents en format electrònic, es recomana:

* Programari en català, lliure i obert per tal d'evitar el tràfic il·legal d'eines i recursos informàtics.

A les aules on s'han d'exposar els treballs, els ordinadors disposen de programari de codi obert, actualitzat, apte per a reproduir els formats estàndards internacionals.

Per tal de poder reproduir amb el maquinari de l'aula, l'alumna/e haurà de dur i lliurar el seu treball en:

1- Suport físic:

- * CD
- * DVD
- * Llapis USB
- * Altres dispositius USB autoconfigurables

2- Formats electrònics:

- * Text: html, pdf, doc, odt, ods, odp, xls, ppt.
- * Imatge: jpg, png, gif, bmp, tiff, xcf.
- * So: way, mp3, mp4, ogg, rm.
- * Vídeo: mpg, avi, rm.

Una altra opció és que l'alumna/e dugui tota la documentació en altres formats privatis, per exposar-la i reproduir-la amb el seu ordinador portàtil.

ALGUNES PREGUNTES DE COMPROVACIÓ

1. El TÍTOL, descriu de forma breu i clara l'àrea del problema?
2. El document definitiu, respecta les normes establertes en relació al format i la presentació?
3. Els títols que figuren a l'índex de matèries, són fidels i exactes amb els que apareixen en el text? no hi ha errades en la numeració de les pàgines?
4. S'inclou alguna pàgina preliminar o pròleg on es reconeix l'ajuda desinteressada d'institucions o persones que han facilitat el treball realitzat, si és el cas?
5. En la INTRODUCCIÓ, s'efectua una anàlisi minuciosa dels fets i deduccions que et van conduir al plantejament del problema?
6. Es destaca l'enunciat del problema? Es formula com a pregunta?
7. És breu i gramaticalment correcte l'enunciat del problema?
8. El PROBLEMA, té la rellevància suficient que justifiqui la seva investigació? Es defensa la seva rellevància en la introducció?
9. Hi ha constància d'una revisió bibliogràfica referida a l'àrea temàtica? En altres paraules, se cita a altres autors/-es que enriqueixen el marc conceptual o es refereixen a la seva àrea?
10. L'enunciat de la HIPÒTESI, permet identificar les variables que intervenen en el problema?
11. Es tracta d'una hipòtesi que pot ser verificada?
12. Les conseqüències de la hipòtesi, es troben expressades en termes clars?
13. Els termes més rellevants de la investigació, es troben definits en conceptes clars i inconfusibles?
14. Pel que fa a la METODOLOGIA DE LA INVESTIGACIÓ, es presenta al començament una explicació clara del tipus i estil d'enfocament?
15. Es descriuen els instruments i tècniques que s'aplicaran, així com els subjectes que requereix aquest estudi?
16. Es comenten les raons per les quals es va decidir utilitzar aquests procediments i no uns altres?
17. Pel que fa al TREBALL DE CAMP, es descriuen les precaucions i condicions que es van adoptar per realitzar les observacions i l'enregistrament de les dades de forma fidedigna i fiable?